

М. О. Дурман,
к. т. н., доцент, заслужений працівник освіти України,
професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування,
Херсонський національний технічний університет, м. Херсон, Україна
ORCID ID: 0000-0002-3775-205X

DOI: 10.32702/2306-6814.2021.2.105

ЕКОНОМІЧНЕ СТИМУЛЮВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЕРЖАВНОЇ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ

M. Durman,
PhD in Technical Sciences, Associate Professor, Honored Worker of Education of Ukraine, Professor
of the Department of Public Administration and Local Government,
Kherson National Technical University Ukraine, Kherson

ECONOMIC INCENTIVES AS AN INSTRUMENT OF STATE REGULATORY POLICY

У статті розглядаються різні інструменти державної регуляторної політики, які використовуються для розвитку економічного середовища та стимулювання бізнесу. До різних форм економічного стимулювання відносяться державні позики, державні субсидії, державне замовлення. Автором здійснено аналіз законодавчо-нормативної бази застосування цього інструменту, його форм та прикладів з сучасної державноуправлінської практики. До них відносяться бюджетні позики, державні дотації та державне замовлення.

Бюджетна позика є фінансовою підтримкою, яку надає Міністерство фінансів України на договірній основі для державних підприємств, установ та організацій, а також органів місцевого самоврядування. Державні дотації є формою бюджетного фінансування, що застосовується при фінансуванні планово-збиткових підприємств, а також суб'єктів господарювання, установ та організацій, що опинилися в критичній соціально-економічній або екологічній ситуації чи надають соціально значущі послуги нижче їх собівартості. Державне замовлення є засобом державного регулювання економіки шляхом формування на договірній основі складу та обсягів продукції (робіт, послуг), потрібної для державних потреб.

Як висновок зазначається, що в Україні існує законодавчо-нормативна база для широкого застосування інструментів економічного стимулювання (в межах формування та реалізації державної регуляторної політики). Це дає можливість розвивати економічну сферу держави та здійснювати підтримку бізнесу (великого, середнього та малого). Проте використання цих інструментів на сьогодні дещо обмежене внаслідок недостатніх зусиль держави щодо їх пропагування або відсутності коштів на їх реалізацію в достатньому обсязі.

Тому необхідно пропагувати використання цих інструментів, одночасно спрощуючи доступ до них з боку бізнесу. Збереження наявного рівня чинних регуляторних заходів економічного стимулювання, задіяння нових інструментів з відповідними заходами промоції та спрощення процедур повинно сприяти розвитку економіки України та поліпшенню регуляторного клімату.

The article considers various instruments of state regulatory policy, which are used to develop the economic environment and stimulate business. Such an instrument of formation and implementation of state regulatory policy as economic incentives is analyzed. This tool plays an important role in the state regulation of the economy and contributes to the consideration of economic influences in the practical activities of the regulatory system of the state (in the preparation of relevant regulations or the implementation of practical regulations).

Various forms of economic incentives include government loans, government subsidies, government procurement. The author analyzes the legal and regulatory framework for the application of this tool, its forms and examples from modern public administration practice. These include budget loans, government subsidies and government procurement.

Budget loan — state financial support of state enterprises, organizations and local governments, on a contractual basis. Government subsidies are a form of budget financing used to finance unprofitable enterprises, as well as business entities, institutions and organizations that are in a critical socio-economic or environmental situation, or provide socially significant services below their cost. The state order is a means of state regulation of the economy by forming on a contractual basis the composition and volume of products (works, services) required for state needs.

In conclusion, it is noted that in Ukraine there is a legal framework for the use of economic incentives (within the formation and implementation of state regulatory policy). This provides an opportunity to develop the economic sphere of the state and to support business (large, medium and small). However, the use of these tools is currently limited due to insufficient efforts of the state to promote them or lack of funds for their implementation to a sufficient extent.

Therefore, it is necessary to promote the use of these tools, while facilitating access to them by business. Maintaining the current level of current regulatory measures of economic stimulation, the introduction of new instruments with appropriate promotion measures and simplification of procedures for obtaining assistance should contribute to the development of Ukraine's economy and improve the regulatory climate.

Ключові слова: державне управління, механізми державного управління, інструменти державного регулювання економіки, державна регуляторна політика, економічне стимулювання, державні позики, державні субсидії, державне замовлення.

Key words: public administration, mechanisms of public administration, instruments of state regulation of the economy, state regulatory policy, economic incentives, government loans, government subsidies, government procurement.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

За будь-яких форм державного устрою, організації взаємодії різних гілок влади, соціально-економічних відносин, механізми (інструменти, методи та форми) впливу на економічний устрій та розвиток економічної системи є необхідною складовою здійснення державного управління. Вони є складовою системи державного управління економікою і полягають у впливі суб'єкта управління (державного органу чи органу місцевого самоврядування) на керований об'єкт (сфери економічної діяльності чи промисловості, підприємства, розташовані на території територіальної громади або фізичних осіб — підприємців, що здійснюють свою діяльність на території держави). Цей вплив здійснюється за допомогою певних регуляторних дій і організаційно-структурних змін через для обмін інформацією.

Існуючи в просторі і часі, система регулювання (система здійснення регуляторних дій, регуляторна система) взаємодіє з навколишнім світом, складовою якою вона є. Зміна стану зовнішнього середовища впливає на всі елементи цієї системи. Своєю чергою регуляторна система може впливати на стан зовнішнього середовища. Метою регулювання в цьому разі є або підтримання заданих значень деяких параметрів системи при різних станах зовнішнього середовища, або виконання системою заданої програми дій. До першого типу належать соціально-економічні механізми регуляторної політики (ДРП), а до другого типу — організаційно-правові механізми ДРП. Маючи на меті вивчення обох типів механізмів формування та реалізації ДРП, у цьому дослідженні ми хочемо зосередитися на економічних механізмах.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

У сучасних наукових дослідженнях вирішенню цих проблем приділялося доволі багато уваги. Так, механізми державного управління вивчали В. Бакуменко [1], Л. Вдовиченко [2], О. Федорчак [3]. Вивченню принципів державного регулювання економіки в різних сферах приділяли увагу П. Самуельсон [4], О. Чечель [5], С. Майстро [6]. Стимулювання розвитку економіки через формування державної регуляторної політики у цій сфері розглядали М. Дурман [7], І. Колупаєва [8], Н. Шибяєва [9].

Попри велику кількість наукових досліджень у цій сфері, не отримало достатнього вивчення застосування економічного стимулювання як інструменту формування державної регуляторної політики (ДРП) та його впливу на розвиток економіки.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою дослідження є вивчення такого інструменту формування та реалізації державної регуляторної політики як економічного стимулювання. Цей інструмент відіграє важливу роль у державному регулюванні економіки та сприяє врахуванню економічних впливів в практичній діяльності регуляторної системи держави (при підготовці відповідних нормативно-правових актів регуляторного характеру або здійсненні практичних регулювань).

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Правильне використання соціально-економічних та організаційно-правових методів для формування механізмів регуляторної політики на державному, регіональному та місцевому рівні має суттєве значення для вдосконалення управління загалом, підвищує ефективність діяльності органів публічної влади, оперативність і своєчасність управлінських рішень, гнучкість управління [10].

Водночас застосування цих засобів дає можливість розвивати соціально-економічну систему, покращувати зв'язки між владою, бізнесом і громадськістю, стимулює розвиток підприємництва, зменшує соціальну напруженість, і, нарешті, підвищує рівень життя громадян держави чи мешканців певних територіальних громад, в яких реалізуються ця регуляторна політика.

Розглянемо ж інструменти та методи економічного стимулювання, що можуть використовуватися для формування дієвої та ефективної ДРП. До методів (форм) економічного стимулювання можна віднести бюджетні позики, державні дотації та субсидії, державне замовлення.

Бюджетна позика є фінансовою підтримкою, яку надає Міністерство фінансів України на договірній основі [11]. Бюджетні позики надаються підприємствам, у яких державна частка майна становить не менше 50 відсотків, і здійснюються з бюджетних асигнувань, як правило, на поворотній основі під затверджені проекти використання коштів.

На сьогодні у зв'язку із скороченням в економіці частки державних підприємств, скорочення доходів державного бюджету України та високих корупційних ри-

заках у цій сфері, цей інструмент економічного стимулювання використовується дедалі рідше. Хоча такий його різновид, як державні гарантії, продовжує використовуватися в сферах господарювання, які мають значний вплив на економіку та національну безпеку України.

Іншою формою державних позик є видача короткострокових бюджетних позик з державного бюджету на покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів [12]. Ця позичка має мале відношення для стимулювання розвитку економіки, оскільки призначена для органів місцевого самоврядування. Проте вони в своїй діяльності можуть використовувати цю позичку, направляючи вивільнені кошти на розвиткові проекти та для стимулювання розвитку соціально-економічного комплексу своїх територіальних громад.

Необхідність у бюджетних дотаціях та субсидіях виникає тоді, коли ринок з певних причин неспроможний забезпечити суспільні потреби, у цих умовах об'єктивно постає питання про державне регулювання дотацій та субсидій. Як свідчить практичний досвід, проблема державного регулювання субсидій у перехідних економіках стоїть дуже гостро, а тому особливо підвищується регуляторна функція державних органів щодо витрачання державних коштів із бюджету, а тим більше обґрунтування подібних видатків.

Державні дотації є формою бюджетного фінансування, що застосовується під час фінансування планово-збиткових підприємств, а також суб'єктів господарювання, що опинилися в критичній соціально-економічній або екологічній ситуації; організацій, установ, що надають послуги або виробляють життєво важливі продукти харчування, життєво важливі лікарські препарати та засоби реабілітації інвалідів, витрати на виробництво яких перевищують ціну реалізації. Крім того, дотації надаються суб'єктам господарювання, що забезпечують соціально важливі перевезення, а також на імпорتنі закупівлі окремих товарів. Держава може здійснювати компенсації або доплати сільськогосподарським товаровиробникам за сільськогосподарську продукцію, що реалізується ними державі [13]. Існують такі форми субсидій: товарні субсидії — це компенсаційний засіб, (виплата у виді товарних цінностей) або засіб перерозподілу доходів. У цьому випадку вони використовуються як компенсаційний засіб як відповідь на неспроможність ринку вирішити ту чи іншу проблему;

кредитні субсидії — передбачають надання кредитів для юридичних і фізичних осіб за низькими процентами за певних мотивованих вимог (наприклад, сільськогосподарський кредит для придбання добрив, техніки тощо);

цінові субсидії — забезпечують споживачам зменшення ціни на товари чи послуги.

Субсидії можуть виділятися окремим підприємствам або цілим галузям, зокрема найбільш дієвою формою є субсидювання пріоритетної галузі народного господарства.

Однією із форм субсидій можуть бути погашення частки кредитних позик або кредитних відсотків для суб'єктів господарювання, які отримали позики в банківських кредитних установах. Для стимулювання розвит-

ку підприємництва такими інструментами було ухвалено Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" щодо забезпечення функціонування Фонду розвитку підприємства" [14].

Ухвалений Закон спрямовано на реалізацію програми державної підтримки малого бізнесу в Україні, на розвиток підприємництва, збільшення обсягів виробництва, експорту, імпортозаміщення, високотехнологічного виробництва, енергоефективності, упровадження інновацій, створення нових робочих місць, розширення малого бізнесу, створення нових підприємств, повернення трудових мігрантів тощо.

Законом внесено зміни до статей 1, 12 і 14 Закону України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" та додатків №2 і №3 до Закону (з набранням чинності таких змін з 1 січня 2020 року), а саме передбачається на 2020 рік виділити 2 млрд грн для компенсації частини відсоткової ставки за кредитами.

Діятимуть три можливі ставки кредитування 5%, 7% або 9%, що залежатимуть від розміру бізнесу (до 25 млн грн річної виручки або від 25 до 50 млн грн) та строку його діяльності (до 12 місяців, понад 12 місяців). Додатково ставка кредитування знижуватиметься на 0,5% річних за кожного найманого працівника, але не менше ніж до 5% річних.

Фактичне кредитування здійснюватиметься банками — партнерами програми. За умовами програми можна отримати до 1,5 млн грн кредиту строком до 5 років, кредитне фінансування має бути спрямоване підприємцями-учасниками виключно на купівлю або модернізацію основних засобів, а також на ремонт або реконструкцію виробничих приміщень.

У 2020 році уряд вже виділив на програму 2 млрд грн. За рік це дозволить видати понад 50 тисяч доступних кредитів, створити до 90 тисяч нових робочих місць і залучити близько 2 млрд грн внутрішніх інвестицій до сфери малого бізнесу. Для нас важливо надати підприємцям більше ресурсів, більше свободи і більше можливостей.

Іншим напрямом державної регуляторної політики є конкурентний або неконкурентний розподіл державного та регіонального замовлення.

Державне замовлення [15] є засобом державного регулювання економіки шляхом формування на довірчій (контрактній) основі складу та обсягів продукції (робіт, послуг), потрібної для державних потреб, розміщення державних контрактів на поставку (закупівлю) цієї продукції (виконання робіт, надання послуг) серед суб'єктів господарювання, незалежно від їх форми власності. Зокрема такими поставками для державних потреб можуть бути сільськогосподарська продукція, продовольство, озброєння та військова техніка, а також інші спеціально визначені (специфічні) товари.

З метою виконання державного замовлення від імені держави (державного замовника) укладається державний контракт (договір) із суб'єктом господарювання. У ньому визначаються економічні та правові зобов'язання сторін і регулюються їх господарські відносини. Поставки продукції для державних потреб забезпечуються за рахунок коштів Державного бюджету та інших джерел фінансування, що залучаються для цього.

Однією із важливих сфер, в якій застосовується цей інструмент, є механізм державного регулювання енергоефективності, що можна визначити як упорядковане та послідовне використання органами державної влади комплексу способів, методів, важелів та інструментів впливу на основі визначених принципів державного регулювання для досягнення цілей державної політики у сфері енергоефективності (зокрема, створення умов для зменшення витрат усіх видів енергетичних ресурсів на виробництво одиниці продукції без погіршення її споживчих властивостей та якості) [16].

Нині функціонує механізм державного регулювання у сфері енергозбереження, механізм державного регулювання енергоефективності остаточно ще не сформовано: регуляторна діяльність у цій сфері проводиться за допомогою засобів і методів першого механізму.

Таким чином, широко використовуються методи правового регулювання: ухвалено та виконуються Закони України "Про енергозбереження", "Про електроенергетику", "Про альтернативні види палива", "Про альтернативні джерела енергії", "Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу" та ін. [17].

Використовуються також заходи регуляторної політики, що стосуються, зокрема, установлення диференційованих цін на енергоносії, стимулювання енергозбереження тощо.

Відповідно до Закону України "Про Єдиний митний тариф", від сплати мита звільняються матеріали, устаткування та комплектуючі, що використовуються для виробництва енергозбережного обладнання і матеріалів, виробів, експлуатація яких забезпечує економію та раціональне використання паливно-енергетичних ресурсів; засобів вимірювання, контролю та управління витратами паливно-енергетичних ресурсів [18].

Відповідно до Податкового кодексу України стимулювання підприємницької діяльності у сфері енергоефективності проводиться шляхом [19]:

1. Пільг, що пов'язані з упровадженням енергоефективних технологій: 80% прибутку підприємств, отриманого від продажу на території України товарів власного виробництва (устаткування, що працює на відновлюваних джерелах енергії; матеріали, сировина, устаткування та комплектуючі, які будуть використовуватись у виробництві енергії з відновлюваних джерел енергії; енергоефективне обладнання і матеріали, вироби, експлуатація яких забезпечує економію та раціональне використання паливно-енергетичних ресурсів; засоби вимірювання, контролю та управління витратами паливно-енергетичних ресурсів; устаткування для виробництва альтернативних видів палива); 50% прибутку, отриманого від здійснення енергоефективних заходів та реалізації енергоефективних проєктів підприємств, що здійснюють розроблення, впровадження та використання енергоефективних заходів та енергоефективних проєктів.

2. Пільг для стимулювання використання відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива: податок за земельні ділянки (у межах та за межами населених пунктів), надані для розміщення об'єктів енергетики, що виробляють електричну енергію з віднов-

люваних джерел енергії, справляється у розмірі 25% від установленого податку.

Тимчасово звільняються від оподаткування: прибуток виробників біопалива, отриманий від продажу біопалива; прибуток підприємств, отриманий ними від діяльності з одночасного виробництва електричної і теплової енергії та/або виробництва теплової енергії з використанням біологічних видів палива. Так, строком на 10 років, починаючи з 1 січня 2011 р., звільняється від оподаткування прибуток підприємств галузі електроенергетики від продажу електричної енергії, виробленої з відновлювальних джерел енергії тощо.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

В Україні існує законодавчо-нормативна база для широкого застосування інструментів економічного стимулювання (в межах формування та реалізації державної регуляторної політики), що дають можливість розвивати економічну сферу держави та здійснювати підтримку малого та середнього бізнесу. Проте їх використання на сьогодні дещо обмежене внаслідок недостатніх зусиль держави щодо пропагування цих механізмів або відсутності коштів на їх реалізацію в достатньому обсязі.

Тому необхідно пропагувати використання цих інструментів, одночасно спрощуючи доступ до них з боку великого, середнього та малого бізнесу. Наприклад, держава виділяє кошти на компенсацію позик, проте рекламна компанія щодо цього інструменту явно недостатня, а отримання коштів супроводжується наданням великої кількості додаткових документів (довідок, виписок, фінансових документів пов'язаних осіб тощо), що напряму не стосуються ні діяльності певного бізнесу, ні його засновників. Цим самим держава погіршує свій імідж та відлякує потенційних отримувачів позик для розвитку бізнесу.

Таким чином, збереження наявного рівня чинних регуляторних заходів економічного стимулювання та задіяння нових інструментів з відповідними заходами промоції та спрощення процедур повинно сприяти розвитку економіки України та поліпшенню регуляторного клімату.

Подальші пошуки плануємо зосередити на вивченні соціально-економічних механізмів державної регуляторної політики, направлених на стимулювання розвитку економіки непрямыми методами (на відміну від економічного стимулювання, яке є прямим методом регулювання).

Література:

1. Бакуменко В. Методологія державного управління: проблеми становлення та подальшого розвитку / В. Бакуменко, В. Князєв, Ю. Сурмін. Вісн. ЖДУ. 2003. № 2. С. 68—81.
2. Вдовиченко Л.Ю. Механізм здійснення регуляторної діяльності її суб'єктами: стан та існуючі проблеми. Ефективність державного управління: Вип. 36. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2013. С. 189—199.
3. Федорчак О.В. Класифікація механізмів державного управління. Демократичне врядування. 2008. № 1.

URL: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/DeVr/2008-01/O_Fedorchak.pdf

4. Samuelson P., Nordhaus W. Economics: An Introductory Analysis. McGraw-Hill Education (ISE Editions); Internat. 15 r.e. edition. 1995. 832 p.

5. Чечель О.М. Принципи та механізм державного регулювання економіки. Демократичне врядування. 2014. Вип. 13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2014_13_8

6. Майстро С. В. Стратегія державного регулювання розвитку агропромислового комплексу України в умовах глобалізації. Державне будівництво. 2007. № 1 (Ч. 2). URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2007-1-2/doc/2/09.pdf>

7. Дурман М.О. Чинники впливу на формування та реалізацію державної регуляторної політики. Публічне управління і адміністрування в Україні. Науковий журнал. Випуск 14. Одеса, ПУ "Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій", Видавничий дім "Гельветика". 2019. С. 43—47. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-5240-2019-14-8>

8. Колупаєва І. В. Механізм регуляторної політики держави: сутність та детермінанти. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5325>

9. Шибаєва Н.В. Визначення та принципи регуляторної політики. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/escan_2014_18%281%29_17

10. Дурман М.О. Формування та реалізація державної регуляторної політики в Україні: монографія. Херсон: Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2019. 484 с.

11. Про затвердження Порядку надання безвідсоткової бюджетної позики для підприємств та організацій вугільної промисловості (крім вугледобувних) на погашення заборгованості, яка утворилася на 1 квітня 2005 р. з виплати заробітної плати: Постанова Кабінету Міністрів України від 22.08.2005 № 794. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/794-2005-%D0%BF>

12. Про затвердження Порядку покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.12.2010 № 1204. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1204-2010-%D0%BF>

13. Дяків Р.С., Бохан А.В., Горбаль В.М. Енциклопедія бізнесмена, економіста, менеджера. К.: Міжнародна економічна фундація. 2000. 703 с.

14. Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" щодо забезпечення функціонування Фонду розвитку підприємництва: Закон України від 14.01.2020 № 436-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-20>

15. Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб: Закон України від 22 грудня 1995 року № 493/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/493/95-%D0%B2%D1%80#Text>

16. Шведун В.О. Проблеми державного регулювання у сфері зеленої енергетики в Україні. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 24. С. 54—56.

17. Дрожин Д.Ю. Державне регулювання енергоефективності в промисловості України. Теорія та практика державного управління. 2012. Вип. 1. С. 195—200. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trpu_2012_1_31

18. Дзяна Г.О. Соціально-екологічні аспекти реалізації державної політики у сфері енергозбереження України. Монографія. Львів. ЛРІДУ НАДХ 2010. 208 с.

19. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2755-17>

References:

1. Bakumenko, V. Knyazev, V. and Surmin, Yu. (2003), "Methodology of public administration: problems of formation and further development", *Visn. ZHDU*, vol. 2, pp. 68—81.

2. Vdovychenko, L. Yu. (2013), "The mechanism of regulatory activity by its subjects: the state and existing problems", *Efficiency of public administration*, vol. 36, pp. 189—199.

3. Fedorchak, O.V. (2008), "Classification of mechanisms of public administration", *Democratic governance*, vol. 1, Available at: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/DeVr/2008-01/O_Fedorchak.pdf (Accessed 17 January 2021).

4. Samuelson, P. and Nordhaus, W. (1995), *Economics: An Introductory Analysis*, 15 p.e. edition, McGraw-Hill Education (ISE Editions); Boarding school, NY, USA.

5. Chechel, O.M. (2014), "Principles and mechanism of state regulation of the economy", *Democratic governance*, vol. 13, Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2014_13_8 (Accessed 17 January 2021).

6. Maistro, S.V. (2007), "Strategy of state regulation of development of agro-industrial complex of Ukraine in the conditions of globalization", *State building*, vol. 1, no.2, Available at: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2007-1-2/doc/2/09.pdf> (Accessed 17 January 2021).

7. Durman, M.O. (2019), "Factors influencing the formation and implementation of state regulatory policy", *Public administration in Ukraine. Scientific journal*, vol. 14, pp. 43-47. DOI <https://doi.org/10.32843/2663-5240-2019-14-8>

8. Kolupaeva, I.V. (2016), "The mechanism of regulatory policy of the state: essence and determinants", *Efektivna ekonomika*, vol. 12, Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5325> (Accessed 17 January 2021).

9. Shibaeva, N.V. (2014), "Definitions and principles of regulatory policy", *Ekonomichnyj analiz*, vol. 18, no. 1, pp. 114—119, Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2014_18%281%29__17 (Accessed 17 January 2021).

10. Durman, M.O. (2019), *Formuvannya ta realizatsiya derzhavnoyi rehulyatornoyi polityky v Ukrayini: monohrafiya*. [Formation and implementation of state regulatory policy in Ukraine: a monograph], Book publishing house FOP Vyshemirsky VS, Kherson, Ukraine.

11. Cabinet of Ministers of Ukraine (2005), Resolution "On approval of the Procedure for granting interest-free budget loans for enterprises and organizations of the coal industry (except for coal mining) to repay arrears formed on April 1, 2005 from the payment of wages", Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/794-2005-%D0%BF> (Accessed 17 January 2021).

12. Cabinet of Ministers of Ukraine (2010), Resolution "On approval of the Procedure for covering temporary cash

gaps of local budgets", Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1204-2010-%D0%BF> (Accessed 17 January 2021).

13. Dyakov, R.S. Bokhan, A.V. and Horbal, V.M. (2000), *Entsyklopediya biznesmena, ekonomista, menedzhera* [Encyclopedia of businessman, economist, manager], International Economic Foundation, Kyiv, Ukraine.

14. The Verkhovna Rada of Ukraine (2020), The Law of Ukraine "On Amendments to the Law of Ukraine "On the State Budget of Ukraine for 2020" to Ensure the Functioning of the Entrepreneurship Development Fund", Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-20> (Accessed 17 January 2021).

15. The Verkhovna Rada of Ukraine (1995), The Law of Ukraine "On the state order to meet priority state needs", Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/493/95-%D0%B2%D1%80#Text> (Accessed 17 January 2021).

16. Shvedun, V.O. (2018), "Problems of state regulation in the field of green energy in Ukraine", *Investments: practice and experience*, vol. 24, pp. 54—56.

17. Drozhzhin, D.Yu. (2012), "State regulation of energy efficiency in industry of Ukraine", *Theory and practice of public administration*, vol. 1, pp. 195—200.

18. Dzyana, G.O. (2010), *Sotsial'no-ekolohichni aspekty realizatsiyi derzhavnoyi polityky u sferi enerhozberezhennya Ukrayiny. Monohrafiya*. [Socio-ecological aspects of the implementation of state policy in the field of energy saving in Ukraine. Monograph], LRIDU NADU, Lviv, Ukraine.

19. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), "Tax Code of Ukraine", Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2755-17> (Accessed 17 January 2021).

Стаття надійшла до редакції 19.01.2021 р.

www.economy.nayka.com.ua

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292

e-mail: economy_2008@ukr.net

тел.: (044) 223-26-28

(044) 458-10-73

С. О. Малонога,
аспірант кафедри публічного управління та публічної служби,
Національна академія державного управління при Президентові України, м. Київ
ORCID ID: 0000-0002-0381-8479

DOI: 10.32702/2306-6814.2021.2.111

ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ АРХІТЕКТУРНОЇ МОДЕЛІ ЕКСТРЕНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ УКРАЇНИ

S. Malonoga,
Postgraduate student of the Department of Public Administration and Public Service,
National Academy for Public Administration under the President of Ukraine, Kyiv

FORMATION OF A CONCEPTUAL ARCHITECTURAL MODEL OF EMERGENCY MEDICAL SERVICES OF UKRAINE

Розглянуто основні аспекти формування архітектурної моделі екстреної медичної допомоги (ЕМД) України. На підставі всебічного та детального огляду нормативно-правових актів, наукових досліджень та практики у сфері ЕМД обґрунтовано запропонований підхід до формування основних елементів її архітектури. Розкривається значимість цифрових технологій та побудованої на основі їх застосування системи інформаційної взаємодії між службами ЕМД, медичними закладами та підрозділами служб інших відомств, діяльність яких забезпечує громадську безпеку. Дано опис складових компонент архітектурної моделі ЕМД, показано їх місце в загальній системі інформаційної взаємодії, розроблено загальну схему інтеграції інформаційних ресурсів та систем у цифрову архітектуру ЕМД. Сформовано та у загальному вигляді описано чотири групи механізмів, використання яких сприятиме трансформації ЕМД на основі запропонованої архітектурної моделі ЕМД, а саме: організаційно-правові, техніко-технологічні, економічні та мотиваційні механізми. Висновки містять окремі рекомендації, які можуть бути використані органами публічної влади та дотичних до цифровізації ЕМД організацій в процесі розробки стратегій та програм розвитку підвідомчих їм служб.

The main aspects of the architectural model formation of emergency medical services (EMS) of Ukraine are considered. Based on a comprehensive and detailed review of law acts, research and practice in the field of EMS, the proposed approach to the formation of the basic elements of its architecture substantiated. The significance of digital technologies and the system of information interaction between EMS service, medical institutions and subdivisions of services of other departments, the activity of which ensures public safety, is built on the basis of their application.

Thus, the EMS architecture, formed on the basis of digital technologies, should include information systems of other departments, whose services ensure the safety of life of citizens. The need for such digital integration is due to the need for prompt (automated mode without the direct participation of the dispatcher, thereby reducing the possible negative effects of the human factor) determining the composition and equipment of rescue teams of these agencies to participate in emergency medical care.

Improving data collection and exchange between EMS management units, teams and hospitals aims to improve decision-making, reduce medical errors, improve resource use and increase efficiency, and achieve positive outcomes for patient health.